

Туристичка анимација и туристичка понуда

Познато е дека туристичките потреби својот израз го наоѓаат во туристичката побарувачка и туристичката понуда. Тоа поконкретно значи дека туризмот како значајна активност, мора да води сметка за туристичките потреби, а туристичката понуда мора да се базира на проучување на тие потреби, т.е. врз проучување на мотивацијата на туристите, а исто така и на факторите кои влијаат на изборот на туристичките дестинации и видот на туристичкиот престој. Ваквиот приод на туристичката понуда е предуслов за создавање на потребите, желбите и склоностите на туристите, а исто така и предуслов за конкурентноста, квалитетот и финансиските ефекти (профит). Самото прилагодување на туристичката понуда кон туристичката побарувачка подразбира истражување на тековите, правците во современиот меѓународен туризам и истражување на карактеристиките на туристичката клиентела.

Во тој контекст може да го наведеме степенот на образование кој, во истражувањето на туристичката мотивација се јавува како значаен фактор на туристичките движења. Со се поголемото ниво на образование на туристите, туристичкиот престој станува се поактивен, без разлика на какви активности се работи. Овој факт е многу значаен за создавањето на туристичката понуда, бидејќи истражувањата покажуваат дека во туристичкото движење се вклучуваат се поголем број луѓе со повисок степен на образование.¹ Од ова може да се заклучи дека се повеќе и повеќе меѓу туристите ќе има такви кои за време на туристичкиот престој ќе бараат можности за разни активности: спортско – рекреативни, културно – забавни активности и излети и прошетки и ќе избираат места чија туристичка понуда ќе овозможува такви активности.

¹На пример пропагандниот материјал на издавачката куќа „Gruner und Jahr“ по повод Туристичката берза во Берлин 1984 год. Во материјалот посебно е нагласено дека туристите се повеќе ќе ги сакаат празниците кои нудат се поинтензивни активности. Тоа е констатирано со зголемување на нивниот степен на образование.

1. Природните вредности и нивните анимациски карактеристики

Природните вредности претставуваат појави и предмети во природата, кои имаат својство да ги привлекуваат туристите. Од квалитетот на просторот (богатство на туристичките вредности), зависи дали одредено подрачје ќе го посетуваат туристите, во која мера ќе го посетуваат, во кој временски период од годината и какви економски ефекти ќе се постигнат. Природните вредности се одраз на геопросторот и според потеклото се делат на: геоморфолошки (релјефни), климатски, хидрографски, биогеографски и пејсажни.²

Геоморфолошките туристички вредности претставуваат такви вредности чие атрактивно дејство и карактер произлегува од релјефните особености на појавите и процесите во просторот. Релјефот како комплекс на геоморфолошки појави, делува не само со атрактивноста на поедини форми туку со своите особености влијае и врз другите природни фактори: географската разместеност на населението, начинот на живеење, видови на активности и слично. За туристички развој на одреден простор не е значајна секоја релјефна форма, туку само одделни форми од крајбрежната (хоризонтална) и планинска (вертикална) разгранетост, потоа клисурите, кањоните, подземните релјефни форми и вулканскиот релјеф.

Од крајбрежниот релјеф значајни елементи се: разгранетоста на брегот, капацитетот на плажите и нивниот геолошки состав како на плажите така и на крајбрежниот плиток дел во кој капацитетите можат да се движат и самата експозиција на теренот.

Од планинскиот релјеф значајни елементи се: планинските масиви и клисурите и кањонските долини. Планинскиот масив се комплексни туристички вредности кој во себе обединуваат повеќе атрактивно рекреативни елементи, со можност за развој на двосезонскиот туризам (летен и зимски).

²Д-р Науме Мариноски: „Туристичка географија“, Просветно дело, Скопје 1992 год., стр. 30.

Во поглед на планинските простори, можат да се истакнат: планински врвови, планинските страни и зарамнетите површини. Планинските врвови, всушност се највисоките точки од планинските масиви од кои се пружат прекрасни глетки и од кои места може да започне трасирањето на скијачките патеки. Со оглед на тоа што се посетувани од туристите, до нив се градат жичари и други објекти. Планинските страни се значајни од аспект на терените за зимски спортови (слалом, велеслалом, спуст и друго), а планинските зарамнети површини за изградба на туристички комплекси. Покрај овие елементи на зголемување на туристичката вредност на планините влијаат и подземните форми, клисурите и кањоните.

Голем број на активности кои се организираат за анимација на посетителите се поврзани со природните вредности. На пример геоморфолошките (релјефни) природни вредности овозможуваат организирање на голем број анимационски активности како: скијање, лов на дивеч, излети, планинарење, посета на пештери, посета на вулкани и друго.

Климатските вредности се еден од најзначајните фактори за развој на туризмот. Климата не посредно влијае врз човековиот организам (расположение, продуктивност на човекот, физичка и психичка активност). Климатските особености се различни во различни простори, а човекот престојува во оние простори кои што климатските најповеќе му одговораат. Климата претставува повеќе годишен режим на типови на време на одреден простор. Од аспект на климата, за развојот на туризмот, најзначајни се просторите со средоземноморска или планинска клима и нивните вариетети. Значењето на климата како туристичка вредност се согледува преку нејзините елементи: температурата на воздухот, инсолација, релативна влажност, ветрови и врнежи.

Температурата на воздухот обично се зема како основен критериум за одредување на должината на сезоната (над 18 степени C). Покрај овој параметар, во одредувањето на вкупната погодоност на одреден простор за развој на туризмот се земаат во предвид и температурите на воздухот во текот на

вечерните часови, како погодност на прошетки, или во текот на ноќта, како погодност за добар сон.

Релативната влажност на воздухот е исто така важен елемент на климата за туристички развој. Во оние простори во кои релативната влажност се движи околу 60% и температурата на воздухот околу 23 степени С, се сметаат идеални за човековиот организам, а според тоа и за развојот на туризмот.

Годишното количество на врнежи и распоредот по месеци исто така ја предодредуваат туристичката активност во просторот. Туристичките простори се поатрактивни во лето и зима, бидејќи туристите можат подобро да го користат одморот, (активности на вода и копно во текот на летото и активности на снег во текот на зимата).

Покрај гореспоменатото важни елементи се и времетраењето на сончевиот сјај (инсолацијата), облачноста, атмосферскиот притисок и друго.

Климатските вредности овозможуваат организирање на следниве анимациски активности: капење, сончање, погодности за прошетки, спортско рекреативни активности на снег, летање над вода, излети, други активности кои се одвиваат надвор од туристичкиот објект.

Хидрографските вредности имаат големо значење, бидејќи посетуваат рекреативно атрактивни својства. Тие посетуваат и естетски и куриозитетни карактеристики, а во едно се и најатрактивни затоа што најголем дел од туристичките движења се насочени кон водените басени. Имено, просториите кои се наоѓаат покрај поголемите (океани и морињата) или помалите водени површини (тектонските езера), а воедно имаат поволни климатски услови, претставуваат најатрактивни места за развојот на туризмот, рекреација и забава.

Освен природните карактеристики (температура на водата, просирноста, бојата, бранувањето и квалитетот на водата), врз атрактивноста влијаат и квалитетот на опкружувањето и одалеченоста од емитивните подрачја.

Како позначајни за туристичката понуда, од другите хидрографски објекти можат да се посочат: глацијалните, речните, вулканските и вештачките езера, реките, големите извори (врела) и минералните извори.

Хидрографските вредности овозможуваат организирање на следниве анимациски активности: пливање, капење, ватерполо, едрење, скијање на вода, риболов, нуркање под вода, прошетка со брод, возење со глисер, едрење на штица, летање над вода и друго.

Биогеографските вредности се исто така значајни за туризмот, а во оваа група спаѓаат разновидната флора и фауна, кои претставуваат мошне значајна вредност за туристичките движења кон одредени простори.

Флората, со својата разновидност и убавина, создава посебни амбиентални целини и во голема мера влијае врз здравјето и расположението на човекот. Од овие вредности како посебно привлечни и значајни за туризмот се шумите кои претставуваат привлечни амбиентални целини (свежина на поднејето, карактеристичен шумски мирис и сл). Посебно интересни се разновидните ендемични растенија, шумските плодови и цветови и друго.

Фауната е исто така значајна туристичка вредност. Таа создава услови за лов и риболов, кои во современи услови, претставуваат мошне популарни спортови и фактори за развој на ловниот и риболовниот туризам.

Биогеографските вредности овозможуваат организирање на следниве анимациски активности: излети во шумски комплекси, кратки и долги прошетки, собирање на ендемични плодови и цвеќиња кои можат да имат лековито дејство и пријатен мирис, лов на дивеч (крупен и пернат), риболов и друго.

Под поимот пејсаж се подразбира дел од просторот кој се карактеризира со специфичности во релјефот, хидрографијата, флората и фауната. Овие елементи со нивното заемно присуство и надополнување, формираат интересни пејсажни целини кои даваат карактеристичен белег, зголемувајќи ја туристичката активност.

Пејсажните вредности овозможуваат организирање на следниве анимациски активности: Организирање на прошетки за набљудување на залезот и изгревот на сонцето, панорамно набљудување и друго.

2. Антропогените вредности и нивните анимациски карактеристики

Антропогените вредности претставуваат такви појави и процеси во просторот кои ги привлекуваат туристите, а настанале под влијание на човековата активност и креативност. Во оваа група спаѓаат етносоцијалните, културно – историските, манифестациските и амбиенталните вредности.

Етносоцијалните вредности ја отсликуваат материјалната и духовната култура на народите и етничките целини, воопшто на одреден простор. Оваа група на вредности е мошне хетерогена и го опфаќа животот на луѓето, материјалната и духовната култура, носијата, фолклорот, исхраната и други кои се значајни во привлекувањето на туристите.

Културно – историските вредности се такви антропогени појави кои настанале во различните временски периоди на одреден простор, а побудуваат и интерес кај туристите со тоа што потсетуваат на историските настани, личности, процеси и појави и што ја обогатуваат нивната култура низ запознавање со уметничките вредности.

Како споменици со туристичката вредност се истакнуваат објектите од сликарството, архитектурата и слично. Преку туризмот тие можат успешно да се валоризираат, притоа не губејќи од својот квалитет и со средствата остварени од туризмот ќе можат полесно да се одржуваат.

Туристичките движења се сврзани со манифестациски вредности. Практично, денес е невозможно да се замисли, туризам без манифестации кои се во функција на туристите. Во оваа група на вредности спаѓаат: културно – уметнички, забавни, спортски, политички и научни собири и стопански приредби.

Во културно – уметничките приредби спаѓаат разни театарски претстави од музиката и литературната уметност.

Спортските манифестации се исто така значајна манифестациона вредност. Овде спаѓаат разни натпреварување на универзијади, олимпијади, купови и сл.

Во групата на забавни манифестации спаѓаат фестивалите, циркуските претстави и карневалските приредби.

Не само заради нивната содржина туку и заради нивното туристичко активно дејство доста значајни се и научните собири, конгресните собири, самитите и политичките митинзи. Во овој контекст неопходно е да се спомене посебниот вид на туристички движења – конгресните туристички движења (конгресен туризам).

Значајна туристичка вредност од овој вид се и стопанските манифестации. Во оваа група спаѓаат: дегустации и натпреварувачки собири од различни стопански дејности, изложби и саемски приредби.

Овие вредности често пати се одржуваат пред, за време и на крајот од туристичката сезона што придонесува продолжување на туристичката сезона и поголема масовност. Во тој контекст би ги споменале фестивалот Охридско лето која е една од најзначајните манифестациони вредности во нашата земја, а исто така и во светски рамки. Овие вредности во светски рамки, претставуваат најафирмативни фактори на туристичките места.

Амбиентални вредности се таквите вредности кои го обележуваат просторниот изглед или целосно го обликуваат. Овие вредности се од антропогено потекло. Во оваа група на вредности спаѓаат различни типови на населби, обликот на улиците, куќите и просторот околу нив, сообраќајните објекти, станиците и аеродромите, пристаништата, рекреативните центри, парковите, булеварите и друго.

Антропогените вредности овозможуваат организирање на следниве видови анимациони активности: организирање посети на ресторани со национална

исхрана, посета на средини во кој може да се види начинот на живот на рецептивното население и нивната духовна и материјална култура, посета на културно – историски споменици, музеи, археолошки експонати, организирање посети на културно – забавни приредби и манифестации, посета на театри, фолклорни приредби, разни забавни игри, игранки, избор на убавица, посета на спортско рекреативни центри и друго.

На пример пропагандниот материјал на издавачката куќа „Gruner und Jahr“ по повод Туристичката берза во Берлин 1984 год. Во материјалот посебно е нагласено дека туристите се повеќе ќе ги сакаат празниците кои нудат се поинтензивни активности. Тоа е констатирано со зголемување на нивниот степен на образование.

Д-р Науме Мариноски: „Туристичка географија“, Просветно дело, Скопје 1992 год., стр. 30.